

The Abraham Arbesfeld
Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

Megillat Rut

Rabbi Meir Goldwicht
כג' אייר תשס"ט • May 17, 2009

(1) רות (פרק א')

(א) ויהי בימי שפוט הש' פטים ויהי רעב בארץ ויגלך איש מבית לחם יהודה לגור בשדדי מואב הוא ואשתו ושני בניו: (ב) ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפקרתיים מבית לחם יהודה ויב' או שדדי מואב ויהיו שם: (ג) וימת אלימלך איש נעמי ותשארו היא ושני בניה: (ד) וישאו להם נשים מאבות שם האחת ערפה ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים: (ה) וימותו גם שניהם מחלון וכליון ותשארו האשה משני ילדיה ומאשה: (ו) ותקם היא וכל תיה ותשב משדדי מואב כי שמעה בשדה מואב כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם: (ז) ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כל תיה עמה ותלכנה בדרכך לשוב אל ארץ יהודה: (ח) ות' אמר נעמי לשתי כל תיה לכה ש' בנה אשה לבית אמה יעשה יעשה ה' עמכם חסד כעשר עשיתם עם המתים ועמדי: (ט) ותן ה' לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה: (י) ות' אמרנה לה כי אתך נשוב לעמך: (יא) ות' אמר נעמי ש' בנה בנ' תי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי ויהיו לכם לאנשים: (יב) ש' בנה בנ' תי לכן כי יקנתי מהיות לאיש כי אמרתי יש לי תקנה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: (יג) הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש אל בנ' תי כי מר לי מאד מכס כי יצאה בי יד ה': (יד) ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה:

(2) תלמוד בבלי – מס' בבא בתרא (צא).

וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר אלימלך מחלון וכליון גדולי הדור היו ופרנסי הדור היו

(3) שמות (ב-א-ב)

(א) ויגלך איש מבית לוי וישק את בת לוי: (ב) ותהר האשה ותלד בן ותקרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו של' ש' ורחים:

(4) פרשת נח (בראשית ח-יג)

(ו) ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה: (ז) וישלח את הע' רב ויצא יצוא ושוב עד יב' ש' המים מעל הארץ: (ח) וישלח את היונה מאתו לקרוא הקול המים מעל פני האדמה: (ט) ול' א' מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו וישקה ויבא א' תה אליו אל התבה: (י) ויחל עוד שבעת ימים אחרים וי' סף שלח את היונה מן התבה: (יא) ותב' א' אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ: (יב) ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ול' א' יספה שוב אליו עוד:

(5) רות (אי-ב:ט)

(יח) ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: (יט) ותלכנה שתיים עד ב' אנה בית לחם ויהי כב' אנה בית לחם ותה' ס' פל העיר עליהן ות' אמרנה הז' את נעמי: (כ) ות' אמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר שדדי לי מא' ד: (כא) אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה' למה תקראנה לי נעמי וה' ענה בי ושדדי הרע לי: (כב) ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השבה משדדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת קציר שע' רים:

פרק ב' - (א) ונעמי מידע מידע לאשה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו ב' עז: (ב) ות' אמר רות המואביה אל נעמי אלקה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו ות' אמר לה לכי בתי: (ג) ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרים שק' צרים ויקר מקרה חלקת השדה לב' עז אשר ממשפחת אלימלך: (ד) והנה ב' עז בא מבית לחם וי' אמר לקוצרים ה' עמכם וי' אמרו לו וברכך ה': (ה) וי' אמר ב' עז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הז' את: (ו) ונען הנער הנצב על הקוצרים וי' אמר נערה מואביה היא השבה עם נעמי משדה מואב: (ז) ות' אמר אלקטה נא ואספתי בעמרים אחרים הקוצרים ותבוא ותעמוד מאז הב' קר ועד עתה זה שבתה הבית מעט: (ח) וי' אמר ב' עז אל רות הלא שמעת בתי אל תלכי ללק' ט' בשדה אחר וגם ל' א' תעבורי מזה נכ' ה' תדקקין עם נערו תי:

(6) תלמוד בבלי – מס' סנהדרין (קח):

והנה עלה זית טרף בכיה א"ר אלעזר אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע יהיו מזונותי מרורים כזית ומסורים בירך ואל יהיו מתוקים כדבש ומסורים ביד בשר ודם

(7) פרשת אמור (ויקרא יט-ט)

(ט) ויבקרכם את קציר ארצכם ל' א' תכלה פאת שדך לקצר ולקט קצירך ל' א' תלקט: (י) וכרמך ל' א' תעולל ופרט פרמך ל' א' תלקט לעני ולגר תעז' ב' א' תם אני ה' אל היכם:

(8) רות (בי-ז:כב)

(יז) ותלקט בשדה עד הערב ותחב' ט' את אשר לקטה ויהי כאיפה שע' רים: (יח) ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר לקטה ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה: (יט) ות' אמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי

מפניך ברוך ותגד לחמותה את אשר עשיתה עמו ות אמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום ב'עז: (כ) ות אמר נעמי לכלתה ברוך הוא לה אשר ל' א עזב חסדו את החיים ואת המתים ות אמר לה נעמי קרוב לנו האיש מג' אלנו הוא: (כא) ות אמר רות המואביה גם פי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין עד אם כלו את כל הקציר אשר לי: (כב) ות אמר נעמי אל רות פלטה טוב בתי פי תצאי עם נערותי ול' א יפגעו בך בשדה אחר:

(9 פרשת חיי שרה (בראשית כד:כו-כז))

(כו) ויק' ד האיש וישתחו לה': (כז) וי אמר ברוך ה' אל' הי אד' וי אברהם אשר ל' א עזב חסדו ונאמתו מעם אד' וי אג' כי בדרך נחני ה' בית אחי אד' וי:

(10 רות (ב:כג:ג:ג))

(כג) ותדבק בנערות ב'עז ללקט עד פלות קציר השע' רים וקציר החטים ותשב את חמותה: (א) ות אמר לה נעמי חמותה בתי ה' א אבקש לך מנוח אשר ייטב לך: (ב) ועתה ה' א ב'עז מ' דעתנו אשר היית את נערותי הנה הוא ז' כה את ג' כן השע' רים הלילה: (ג) ורחצת וסכת ושמת שמלתך שמל' תיך עליך וירדתי וירדת' הג' כן אל תודעי לאיש עד כל' תו לאכ' ל' ולשתות:

(11 מדרש רבה

... ושמת שמלותיך עליך וכי ערומה היתה, אלא אלו בגדי שבתא, מכאן אמר רבי חנינא צריך אדם להיות לו שני עטפים אחד לחול ואחד לשבת, וכך דרשה ר' שמלאי בצבורא, בכון חבריא אמרו כעטיפתנו כחול כך עטיפתנו בשבתא, אמר להון צריכין לשנות, וירדת הגורן, אמר לה זכותי תרד עמך...

(12 רות (ג:ד:יג))

(ד) ויהי בשכבו ונדעת את המקום אשר ישכב שם וקאת וגלית מרגל' תיו ושכבתי ושכבת והוא יגיד לך את אשר תעשין: (ה) ות אמר אליה כ' ל אשר ת אמרי אלי אעשה: (ו) ותכד הג' כן ותעש ככ' ל אשר צותה חמותה: (ז) וי אכל ב'עז וישת וייטב לבו ויב' א לישכב בקצה הערמה ותב' א בלט ותגל מרגל' תיו ותשכב: (ח) ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה ש' כבת מרגל' תיו: (ט) וי אמר מי את ות אמר אג' כי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי ג' אל אתה: (י) וי אמר ברוכה את לה' בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הפחורים אם דל ואם עשיר: (יא) ועתה בתי אל תיראי כ' ל אשר ת אמרי אעשה לך כי יודע כל שער עמי פי אשת חיל את: (יב) ועתה פי אמנם פי אם ג' אל אג' כי וגם יש ג' אל קרוב ממני: (יג) ליני הלילה והנה בב' קר אם יגאלך טוב יגאל ואם ל' א יחפ' ז' לגאלך וגאלתיך אג' כי חי ה' שכבי עד הב' קר:

(13 מדרש רבה – רות

א"ר חוניא ורבי ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק כל אותו הלילה היה בועז שטוח על פניו ואומר רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שלא נגעתי בה כן יהי רצון מלפניך אל יודע כי באה האשה הגורן ולא יתחלל בי שם שמים.

(14 רות (ג:יז:יח))

(יז) ותשכב מרגלתו מרגלותיו עד הב' קר ותקם בטרם יפיר איש את רעהו וי אמר אל ינדע פי כאה האשה הג' כן: (טו) וי אמר הבי מטפחת אשר עליך ואתי כה ות אחז בה וימד שש שע' רים וישת עליה ויב' א העיר: (טז) ותבוא אל חמותה ות אמר מי את בתי ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש: (יז) ות אמר שש השע' רים האלה נתן לי פי אמר אלי אל תבואי ריקם אל חמותך: (יח) ות אמר שבי בתי עד אשר תדעין איך יפ' ל דבר פי ל' א ישק' ט האיש פי אם פלה הדבר היום:

(15 מדרש רבה – רות

נאמר ריקם במצרים שנאמר (שמות ג') והיה כי תלכו לא תלכו ריקם, נאמר ריקם במצרים שנאמר (שמות ג') והיה כי ריקם, ונאמר ריקם בצדיקים, שנאמר כי אמר אלי אל תבאי ריקם אל חמותך, לא כריקם שנאמר במצרים ריקם שנאמר בצדיקים אלא כריקם שנאמר בעולי רגלים

(16 רות (ד:ט:יז))

(ט) וי אמר ב'עז לזקנים וכל העם עדים אתם היום פי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחלון מיד נעמי: (י) וגם את רות המ' אביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם המת על נחלתו ול' א זכרת שם המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום: (יא) וי אמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית יש'אל ונעשה חיל באפרתה וקרא שם בבית להם: (יב) ויהי ביתך פבית פ'רץ

אֲשֶׁר יִלְדָה תִמְרָ לַיהוּדָה מִן הַזֶּבַע אֲשֶׁר יִתֵּן ה' לָךְ מִן הַנְּעֻמָּה הַזֹּאת: (יג) וַיִּקַּח בַּעַז אֶת רוּת וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּבֵא אֶלֶיהָ וַיִּתֵּן ה' לָהּ הַרְבִּיחַ וַתֵּלֶד בֶּן: (יד) וַתֵּאמְרָנָה הַנְּשִׂימִים אֵל נְעֻמֵי בְרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֲלֵךְ הַיּוֹם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל: (טו) וַהֲיָה לָךְ לְמַשִּׁיב נְפֶשׁ וּלְכֹלְכֵל אֶת שְׂיִבְתְּךָ כִּי כִלְתֶנָּה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתְךָ יִלְדְתוּ אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה לָךְ מִשְׂבַּעַת בָּנִים: (טז) וַתִּקַּח נְעֻמֵי אֶת הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתַּחֲוֶה בַחֲתִיקָה וַתְּהִי לוֹ לֹא מִנְתָּ: (יז) וַתִּקְרָאנָהּ לוֹ הַשְּׂכֵנֹת שֵׁם לְאִמֵּר יֶלֶד בֶּן לְנְעֻמֵי וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אָבִי אָבִי דָוִד: פ

17 שמואל א' (טז:א-ג)

(א) וַיֵּאמֶר ה' אֶל שְׁמוּאֵל עַד מַתִּי אֶתָּה מִתְאַבֵּל אֶל שְׂאוּל וְנֹאנִי מֵאֲסִיתוּ מִמֶּלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל מִלֵּא קִרְבְּנֶךָ שְׁמוֹ וְלָךְ אֲשַׁלְּחֶנָּךְ אֶל יִשְׂרָאֵל הַלְחֲמִי כִּי רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ: (ב) וַיֵּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׂאוּל וַהֲרַגְנִי ס וַיֵּאמֶר ה' עֲגִלְתָּ בְּקֶרֶת תִּקַּח בְּיָדְךָ וְאִמְרַת לְזָבִיחַ לַיהוָה בְּאֵתִי: (ג) וַקְרָאתָ לְיִשְׂרָאֵל בְּזִבְחָ וְנֹאנִי כִּי אֹדִיעֶנָּךְ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחַת לִי אֶת אֲשֶׁר אֶמַּר אֵלֶיךָ: (ד) וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' וַיֵּבֵא אֶת בֵּית לְחֵם וַיִּתְּרֵהוּ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אֶת אֲמֵר שְׁמוֹ וַיִּבְרַח לְזָבִיחַ לַיהוָה בְּאֵתִי הַתְּקַדְשׁוּ וּבְאֵתִי אֲתִי בְזִבְחָ וַיִּקְדַּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרָא לְחֵם לְזָבִיחַ: (ו) וַיְהִי בְּבֹאֵם וַיִּרְא אֶת אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וַיִּבְרַח אֶת אֲמֵר אֶת נֶגְדַת ה' מִשִּׁיחוֹ: (ז) וַיֵּאמֶר ה' אֶל שְׁמוּאֵל אֵל תִּבְטַט אֶל מְרֹאֵהוּ וְאֵל גִּבּוֹר קוֹמְתוֹ כִּי מֵאֲסִיתִי הוּא כִּי לֹא אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיִם וְה' יִרְאֶה לְלֵבָב: (ח) וַיִּקְרָא יִשְׂרָאֵל אֶל אֲבִינֶדָב וַיַּעֲבְרֵהוּ לְפָנָיו שְׁמוּאֵל וַיֵּאמֶר גַּם בְּזָה לֹא בָחַר ה': (ט) וַיַּעֲבֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמָה וַיֵּאמֶר גַּם בְּזָה לֹא בָחַר ה': (י) וַיַּעֲבֵר יִשְׂרָאֵל לְפָנָיו שְׁמוּאֵל וַיֵּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵל יִשְׂרָאֵל לֹא בָחַר ה' בְּאֵלָה: (יא) וַיֵּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵל יִשְׂרָאֵל הַתְּמֹו הַנְּעֻרִים וַיֵּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקֶּטָן וַהֲיָה רָעָה בְּצִיאָן וַיֵּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵל יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּבְיָאֵהוּ וַהֲוֹא אֲדַמּוּנִי עִם יָפֵה עֵינָיִם וְטוֹב רָאִי פ וַיֵּאמֶר ה' קוֹם מִשְׁחָהוּ כִּי זֶה הוּא: (יג) וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת קָרוֹן הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אֶחָיו וַתִּצְלַח רוּחַ ה' אֶל דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וַנְּמַעֲלָה וַיִּקַּם שְׁמוּאֵל וַיִּלְךָ הַרְמָתָה: ס

18 שמואל א' (יז:יב)

וַדָּוִד בֶּן אִישׁ אֶפְרַתִּי הַזֶּה מִבֵּית לְחֵם יְהוּדָה וְשְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וְהוּא בְּנֵי נָה וְהָאִישׁ בִּימֵי שְׂאוּל זָקֵן בָּא בְּאֲנָשִׁים:

19 תהלים (סט:ט)

מִיּוֹד הַיַּיְתִי לְאֶחָיו וַנִּכְרִי לְבָנֵי אֹמִי:

20 מדרש רבה

אין הקב"ה נותן גדולה לאדם עד שבודקהו בדבר קטן ואח"כ מעלהו לגדולה, הרי לך שני גדולי עולם שבדקן הקב"ה בדבר קטן ונמצאו נאמנים והעלן לגדולה, בדק לדוד בצאן ולא נהגם אלא במדבר להרחיקם מן הגזל...

21 מלאכי (ג:טז-יח)

(טז) אַז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶת רַעְיוֹ וַיִּקְשְׁבוּ ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּפְתַּח סֶפֶר זְכָרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי ה' וְלֹחַ שְׂבִי שְׁמוֹ: (יז) וַהֲיִי לִי אֲמַר ה' צְבָאוֹת לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סִגְלָה וְחִמְלָתִי עֲלֵיהֶם כַּאֲשֶׁר יִחַם לְאִישׁ עַל בְּנוֹ הַעֲבֹד אֹתוֹ: (יח) וְשִׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֹבֵד אֵל הַיָּם לְאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ: ס

22 תהלים (עב:א-כ)

(א) לְשֵׁל מֵהָ אֵל הַיָּם מִשְׁפָּטֶיךָ לְמַלְכָּךְ תִּן וְצַדִּיקְךָ לְבָן מֶלֶךְ: (ב) יְדִין עַמְּךָ בְּצַדִּיק וְעֲנִיִּיךָ בְּמִשְׁפָּט: (ג) יִשְׂאוּ הָרִים שְׁלוֹם לְעַם וּגְבָעוֹת בְּצַדִּיקָה: (ד) יִשְׁפֹּט עֲנִיִּי עִם יוֹשִׁיעַ לְבָנֵי אֲבִיוֹן וַיִּדְכָּא עוֹשֵׂק: (ה) יִירָאוּךָ עִם שְׁמֵשׁ וּלְפָנָיו יִרְחַח דּוֹר דּוֹרִים: (ו) יִרְדַּד כְּמִטֶּר עַל גֹּזַר פְּרִיבִיכִים וַרְזִיף אֶרֶץ: (ז) יִפְרַח בְּיָמָיו צַדִּיק וְרַב שְׁלוֹם עַד בְּלִי יִרְחַ: (ח) וַיִּרְדַּד מֵעַד יָם וּמִגְּהָר עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ: (ט) לְפָנָיו יִקְרַעוּ צִיִּים וְאֵי יִבְיִי עֶפְרַיִם יִלְחָכוּ: (י) מְלָכֵי תַרְשִׁישׁ וְנֹאִיִּים מִגְּהָר יִשְׁבִּיבוּ מְלָכֵי שִׁבָּא וּסְבָא אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ: (יא) וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ כָּל מְלָכִים כָּל גּוֹיִם יַעֲבֹדוּהוּ: (יב) כִּי יִצִּיל אֲבִיוֹן מִשׁוּעַ וְעֲנִי וַאֲזִין עֲזָר לוֹ: (יג) יִחַס עַל דַּל וְאֲבִיוֹן וּנְפֹשׁוֹת אֲבִיוֹנִים יוֹשִׁיעַ: (יד) מִתּוֹךְ וּמִחֲמַס יִגָּאֵל נַפְשָׁם וַיִּיקָר דָּמָם בְּעֵינָיו: (טו) וַיַּחֵי וַיִּתֵּן לוֹ מִזֶּהָב שִׁבָּא וַיִּתְפַּלֵּל בְּעַדוֹ תְּמִיד כָּל הַיּוֹם יִבְרַכְנָהוּ: (טז) יְהִי פֶסֶת בַּר בְּאֶרֶץ בְּרַאשׁ הָרִים יִרְעַשׂ כְּלָבָנוֹן פְּרִי וְנִצִּיצוּ מְעִיר כְּעֵשֶׂב הָאֶרֶץ: (יז) יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לְפָנָיו שְׁמֵשׁ יִגִּין יִגִּוֹן שְׁמוֹ וַיִּתְבָּרְכוּ בוֹ כָּל גּוֹיִם וְאֲשֶׁרוֹהוּ: (יח) בְּרוּךְ ה' אֵל הַיָּם אֵל הַיָּם יִשְׂרָאֵל עֹשֶׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: (יט) וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאֶרֶץ אֲמֵן וְאָמֵן: (כ) כָּלוּ תַפְלוֹת דָּוִד בֶּן יִשְׂרָאֵל:

23 מדרש רבה – רות

אמר רבי ברכיה כך דרשו שני גדולי עולם רבי אליעזר ור' יהושע, ר' אליעזר אומר, בעז עשה את שלו ורות עשתה את שלה ונעמי עשתה את שלה, אמר הקב"ה אף אני אעשה את שלי...